

MINISTERSTWO ROZWOJU

Warszawa, 4 stycznia 2017 r.

DEPARTAMENT
EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU
SPOŁECZNEGO

DZF-XI.7461.1.2017.PP

Pani Dorota Nehrebecka - Sobota
Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy
Europejskich ds. Koordynacji Zarządzania i
Wdrażania PO WD
Urząd Marszałkowski Województwa
Dolnośląskiego

Szanowna Pani Dyrektor,

W nawiązaniu do pisma z 12 grudnia 2016 r. (DEF-Z.VI.432.2.2016) w sprawie interpretacji zapisów *Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*, przekazuję poniżej stanowisko Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa (IK UP).

Jednocześnie, uprzejmie dziękuję za zwrócenie uwagi na wątpliwości interpretacyjne dotyczące ww. Wytycznych. IK pracuje obecnie nad odpowiednimi zmianami w tym dokumencie.

W odniesieniu do poszczególnych pytań pragnę udzielić następujących wyjaśnień:

Ad.1 i 5

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej (DG EMPLOYMENT) wyrażonym odnośnie do treści art. 7 Rozporządzenia ogólnego, uniwersalne projektowanie stanowi preferowany, niemniej jednak nie jedyny możliwy wariant zapewnienia dostępności. Drugim sposobem zapewnienia dostępności jest mechanizm racjonalnych usprawnień (MRU). Dostępność stanowi koncept, którego realizacja może nastąpić zatem zarówno poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania jak i przez zapewnianie racjonalnych usprawnień.

Zatem wszystkie projekty (zarówno z EFS jak i z EFRR) powinny być dostępne dla osób niepełnosprawnych – co jednakowoż nie oznacza automatycznie, że muszą być one uniwersalnie zaprojektowane, tzn. od razu, z góry zapewniać zestaw wszelkiego rodzaju możliwych ułatwień dla różnych rodzajów niepełnosprawności. To dotyczy bowiem tylko projektów, w których powstaje nowa infrastruktura lub istniejąca jest znacząco przebudowywana. Niemniej jednak deklaracje beneficjentów o niedostępności ich projektu dla osób o określonym rodzaju niepełnosprawności należy jednak uznać za przykład świadczący o rzeczywistej niedostępności takiego projektu, ponieważ o ile nie wszystkie działania w projekcie da się zaplanować w sposób uniwersalny, o tyle właśnie mechanizm racjonalnych usprawnień powinien służyć beneficjentowi do zapewnienia dostępności (np. dla osoby z niepełnosprawnością ruchu) w konkretnym, indywidualnym przypadku. Zatem nie każdy projekt musi być otwarty „z góry” na wszystkie potrzeby ON, ale każdy projekt powinien zapewnić możliwość faktycznego udziału każdej osobie niepełnosprawnej, która spełni pozostałe kryteria udziału w projekcie i wyrazi chęć w nim udziału. Może to się odbywać np. poprzez czasową modyfikację infrastruktury, zastosowanie odpowiednich urządzeń czy rozwiązań organizacyjnych (np. dojazd do miejsca pobytu ON, szkolenie on-line) czy pomoc osoby trzeciej – o ile zachodzi taka potrzeba.

W tym miejscu warto przy okazji zauważyć, realizacja projektu skierowanego z założenia wyłącznie dla określonego rodzaju niepełnosprawności niekoniecznie jest przykładem dyskryminacji, gdyż niektóre organizacje pozarządowe wspierają statutowo np. tylko wybrane grupy osób z niepełnosprawnościami lub skuteczność realizacji danego projektu jest warunkowana udziałem osób o podobnym typie niepełnosprawności. Dlatego ewentualne zawężanie grupy docelowej projektu powinno być obiektywnie uzasadnione, a jego przyczyną nie powinny być np. problemy beneficjenta z niedostępnością infrastruktury.

Ad. 2

Sprawę należy oceniać indywidualnie w zależności od tego, czy beneficjent wykorzystuje biuro projektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (np. organizując w nim spotkania, prowadząc w nim punkt informacyjny). W takim przypadku biuro projektu albo może zostać odpowiednio dostosowane (np. oznaczenia, schodolaz, pomoc asystenta) albo można stosować inny mechanizm racjonalnych usprawnień – np. udzielanie analogicznej usługi (informacyjnej, szkoleniowej, doradczej itp.) w inny sposób (np. telefonicznie, on line), bądź w innym miejscu – o ile faktycznie wystąpi taka potrzeba ze strony konkretnej osoby niepełnosprawnej. Koszty związane z mechanizmem racjonalnych usprawnień (bez względu na to kogo dotyczą) powinny być pokrywane z puli środków dostępnych w ramach kosztów bezpośrednich.

Ad.3

Zgodnie z *Wytycznymi* (Podrozdział 5.2, pkt 15), wszystkie produkty projektów realizowanych ze środków EFS, EFRR i FS (produkty, towary, usługi, infrastruktura) są dostępne dla wszystkich osób, w tym również dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Powyższe oznacza, że muszą one w maksymalny sposób być użyteczne dla wszystkich obywateli, łącznie z osobami niepełnosprawnymi bez potrzeby dodatkowej adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

W sytuacjach wyjątkowych (Podrozdział 5.2, pkt 18), Wytyczne dopuszczają niespełnienie ww. wymogu, pod warunkiem rzeczowego uzasadnienia w treści wniosku o dofinansowanie, dlaczego dany projekt jest neutralny (czyli nieadekwatny) względem zasady dostępności. Zasadność takiego wyłączenia musi zostać każdorazowo rzetelnie oceniona przez instytucję dokonującą weryfikacji wniosków o dofinansowanie. Niemniej ujęta w *Wytycznych* ewentualna neutralność projektu (nie adresujący wsparcia dla OzN i/lub nie adresujący produktów do potrzeb potencjalnych użytkowników) nie powinna być przesłanką do przyznania jakichkolwiek punktów podczas oceny wniosku o dofinansowanie. Należy jednocześnie podkreślić, iż przyjęcie do realizacji projektów, w przypadku których aspekt zapewnienia dostępności został pominięty w sposób nieuzasadniony, stanowi przede wszystkim naruszenie przepisów ww. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013.

Opisane przez Państwa przedsięwzięcie skierowane do wąskiej grupy uczestników z dedykowanym wsparciem może być przykładem projektu neutralnego, o ile na etapie projektowania wsparcia czy rekrutacji, nie wystąpią przesłanki dyskryminujące uczestników z niepełnosprawnością oraz żaden element tego projektu nie może zostać dostosowany do potrzeb ON. Jeśli bowiem w ramach projektu powstanie np. strona internetowa to powinna ona spełniać wymogi WCAG 2.0 na poziomie AA i taki projekt nie jest wówczas neutralny.

Ad.4

Jak wskazano powyżej jeżeli choć jeden z produktów/elementów projektu spełnia zasadę dostępności lub przewidziano w nim udział osób z niepełnosprawnością, to projekt taki nie ma charakteru neutralnego. Przedstawiona kwestia będzie przedmiotem ewentualnych zmian w ramach planowanej nowelizacji *Wytycznych*.

Odnosząc się do przykładu projektu dla 3 typów niepełnosprawności wskazanych w piśmie, opisana przez Państwa kwestia może budzić pytanie, czy wsparcie zostało zaprojektowane zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania i de facto było dostępne dla wszystkich rodzajów niepełnosprawności, czy też nie wystąpiło tu raczej mimo wszystko zjawisko dyskryminacji bezpośredniej? Jednak nie jest to przykład projektu neutralnego.

Ad.6

W ramach projektu PSF możliwe jest ponoszenie dodatkowych kosztów, poza finansowaniem usług rozwojowych. *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020* wyraźnie wskazują, że w ramach projektu PSF jest możliwe kwalifikowanie kosztów usługi rozwojowej oraz kosztów związanych z pokryciem specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które mogą zostać sfinansowane w ramach projektu PSF w ramach mechanizmu racjonalnych usprawnień (podrozdział 4.1 pkt 12). W związku z powyższym, wydatki związane z mechanizmem racjonalnych usprawnień mogą być finansowane na ogólnych zasadach, zgodnie z Wytycznymi.

Ad.7

Istotą tego zapisu jest pokazanie, że mechanizm racjonalnych usprawnień oznacza dostrzeżenie i otwartość na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i w związku z powyższym jego zastosowanie nie zawsze musi oznaczać konieczność poniesienia wydatków finansowych na odpowiednie dostosowania. W praktyce „zmiana procedur” oznacza np. w przypadku punktów informacyjnych funduszy europejskich spotkanie z klientem, które może zostać zorganizowane poza budynkiem, który nie spełnia wymogów dostępności.

Ad.8

Koszty związane z mechanizmem racjonalnych usprawnień bez względu na to kogo dotyczą powinny być pokrywane z puli środków w ramach kosztów bezpośrednich.

Z poważaniem,

Sporządził: Paulina Pietrasik, tel. 22 273 79 90.